

door een dolle hond gebeten, die hem veertien wonden toebreacht. Na wikken en wegen werd besloten tot vaccinatie op 6 Juli 1885 en volgende dagen; de jongen bleef gevrijwaard voor rabies. Hij werd later portier aan het Institut Pasteur te Parijs, waar hij mij zijn littekens toonde, herhaaldelijk over zijn wederwaardigheden sprak en over „le bon Monsieur PASTEUR”; in Juni 1940 is hij als het ware als oorlogsslachtoffer op tragische wijze om het leven gekomen.

Literatuur: ¹De kliniek van de hondsdolheid bij mensen, *N.T.v.G.* 99, 2522.

Maastricht, 1 September 1955

J. E. SCHULTE

DE CIRCULATIE IN DE NORMALE EN DE CIRRHOTISCHE LEVER

Collega HEINEMANN¹ schrijft op bl. 1181: „In de vena portae stroomt het bloed in lagen; daardoor ontvangt de linker leverkwab voornamelijk bloed uit de milt en het bovenste deel van het maag-darmkanaal, terwijl de rechter leverkwab bloed ontvangt via de venae mesentericae superior en inferior”. Dit nu is m.i. niet geheel juist. Wel ben ik het met hem eens dat er in de vena portae in de grote meerderheid van de gevallen een dubbele stroom bestaat en in mijn proefschrift² heb ik deze, althans bij de hond, experimenteel bewezen.

Wanneer wij het bloedvaatstelsel van de poortader vergelijken met een boom, waarvan de *stam* de poortader, de *wortels* de vena lienalis, vena mesenterica superior en inferior en de *takken* de intra-hepatische uitlopers van de poortader zijn, is het van het grootste belang rekening te houden met de variatie-mogelijkheden van genoemde wortels en takken, beide drie in aantal. Nu is het steeds de middelste tak, die uitstroomt naar een gebied rechts van de incisuur bij de galblaas en de middelste wortel, dus de vena mesenterica inferior die aan variatie onderhevig is. Hierdoor kunnen genoemde tak en wortel behoren tot het rechter of het linker „stroomgebied”. In een klein percentage van de gevallen bestaat er zelfs geen dubbele stroom in de poortader, nl. wanneer de drie wortels in een punt bij elkaar komen. Meestal stroomt de vena mesenterica inferior uit in de vena lienalis; zij behoort dientengevolge tot het linker stroomgebied. In ongeveer 25 pct van de gevallen stroomt zij echter uit in de vena mesenterica superior en behoort dan tot het rechter stroomgebied. Door de variaties van de middelste tak kan het hierdoor afvloeiende bloed afkomstig zijn van het rechter of van het linker wortelgebied. Deze variaties bepalen dus wat de stroomgebieden betreft, de grens tussen de rechter en linker leverhelft. Wanneer men met de frequentie van genoemde variaties rekening houdt, kan men berekenen in welk percentage men bv. een infectie in een wortelgebied in de verschillende takgebieden kan terugvinden.

Literatuur: ¹H. O. HEINEMANN (1955) *N.T.v.G.* 99, 1180. ²F. A. A. M. MERMANS (1946) Proefschrift Amsterdam; *J.A.M.A.* (1946) 131, No. 14; *Acta morpholog.* (1948) 6, No. 3.

Eindhoven, 25 Juli 1955

F. MERMANS

Ongetwijfeld zijn de uitkomsten van bovengenoemd proefschrift van belang; het lag echter niet in mijn bedoeling uitvoeriger op de anatomie der in de lever uitmondende vaten in te gaan.

New York, 12 September 1955

H. O. HEINEMANN

BERICHTEN

BUITENLAND

DUITSLAND. — PHILOSOFIE VAN HET ROKEN. De *Münchener Medizinische Wochenschrift* (9 September 1955, adv. XXI) haalt uit KANTS *Anthropologie in pragmatischer Hinsicht* (1798) het volgende over tabak aan: „Das gemeinste Material (der Anreizung) ist der Tobak, es sei ihn zu schupfen, oder ihn in den Mund zwischen der Backe und dem Gaumen zur Reizung des Speichels zu legen, oder auch ihn durch Pfeifenröhre, wie selbst das Spanische Frauenzimmer in Lima durch einen angezündeten Zigarro zu rauchen . . . Dieses Gelüsten abgesehen von dem medizinischen Nutzen oder Schaden . . . ist eine blosser Aufreizung des Sinnengefühls überhaupt, gleichsam ein oft wiederholter Antrieb der Recollection der Aufmerksamkeit auf seinen Gedankenzustand, der sonst einschläfern oder durch Gleichförmigkeit und Einerleiheit langweilig sein würde, statt dessen jene Mittel sie immer stossweise wieder aufwecken. Diese Art der Unterhaltung des Menschen mit sich selbst vertritt die Stelle einer Gesellschaft; indem sie die Leere der Zeit statt des Gespräches mit immer neu erregten Empfindungen und schnell vorübergehenden, aber immer wieder erneuerten Anreizen ausfüllt”.